

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень і проектів в агрономії»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Код і найменування спеціальності	201 Агрономія
Тип і назва освітньої програми	ОНП Агрономія
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3, Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій – 16 год., практичних / семінарських занять – 14 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова (-и) викладання	українська
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	ННІ агротехнологій, селекції та екології Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника	Кулик Максим Іванович , д.с.-г.н., професор кафедри <i>Контакти:</i> ауд. 56 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> maksym.kulyk@pdau.edu.ua сторінка науково-педагогічного працівника: https://www.pdau.edu.ua/people/kulyk-maksym-ivanovych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з навчальних дисциплін: Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях, Філософія науки і наукове мислення
Компетентності	Загальні компетентності (ЗК): ЗК3. Здатність розробляти міжнародні проекти та управляти ними. Спеціальні, визначені СВО спеціальності: СК2. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти експериментальних і теоретичних досліджень у сфері агрономії, інформаційні технології, методи комп'ютерного моделювання, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності. СК5. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти в агрономії та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.
Результати навчання	РН3. Планувати і виконувати теоретичні й експериментальні дослідження з агрономії та дотичних наукових напрямів з використанням сучасних методів, технологій та інструментів,

критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Розробляти та реалізовувати наукові й інноваційні проекти, які дають можливість вирішити наукові, технологічні, економічні й організаційні проблеми агрономії з дотриманням норм академічної етики і врахуванням технічних, соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН12. Здатність використовувати сучасні методи наукових досліджень в агрономії для глибокого і комплексного оцінювання одержаних результатів.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Вивчення навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень і проектів в агрономії» передбачає розвиток наступних навичок у здобувачів вищої освіти: критичне й аналітичне мислення, комунікація, вміння розробляти та аналізувати, командна робота, які є необхідними для успішної професійної діяльності в агрономії. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі приймають участі у групових обговореннях, дискусіях та презентаціях, де повинні чітко і зрозуміло донести свої ідеї та результати досліджень. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, вміння працювати в команді та обмінюватися інформацією, що є критично важливим для успішної реалізації отриманих результатів та проектів у професійній сфері.

Здатність проводити планувати і виконувати теоретичні й експериментальні дослідження з агрономії та дотичних наукових напрямів, розробляти та реалізовувати наукові й інноваційні проекти вимагає від здобувачів уміння приймати стратегічні рішення на основі вирішення наукових, технологічних, економічних й організаційних проблем агрономії з дотриманням норм академічної етики із врахуванням технічних, соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів. Ці навички важливі для набуття виокремлених компетентностей в професійній діяльності, що потребує від здобувача навиків проведення досліджень: чітке виокремлення завдань, ретельне планування, експериментальна робота, аналіз отриманих результатів.

За вивчення складових навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень і проектів в агрономії» беруть до уваги принципи сталого розвитку та складові екологічної відповідальності, що формує у здобувачів етичне ставлення до своєї роботи і відповідальність за вплив на навколишнє середовище. А це важливий аспект соціальної компетентності на сучасному розвитку суспільства.

Під час здійснення наукової діяльності здобувачі дотримують норм академічної етики та доброчесності з врахуванням технічних, соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів. Що дозволяє сформуватись цілісній науковій особистості відповідно сучасних вимог вищої освіти. Таким чином, навчальна дисципліна «Організація наукових досліджень і проектів в агрономії» не лише дозволяє здобувачам отримати глибокі й всебічні знання з організації наукових досліджень та проектів в агрономії, але й суттєво сприяє розвитку соціальних навичок, необхідних для успішної професійної діяльності здобувача.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти спеціалізовані знання та уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування для глибокого і комплексного оцінювання одержаних результатів, а також – розробляти та реалізовувати наукові й інноваційні проекти з дотриманням норм академічної етики і врахуванням технічних, соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1.** Вступ. Особливості наукових досліджень.
Тема 2. Методи наукових досліджень.
Тема 3. Агрономічні (спеціальні) методи досліджень.
Тема 4. Планування наукового експерименту.
Тема 5. Техніка закладання та проведення агрономічного досліджу.
Тема 6. Збирання та облік урожаю в польовому досліді.
Тема 7. Документація і звітність у науковій роботі.
Тема 8. Наукові проекти в агрономії з урахуванням партнерства заради сталого розвитку.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи (лекція, розповідь, пояснення), наочні методи (ілюстрування; спостереження), практичні методи (практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування).

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни).

Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни

Інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи (дискусії), комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю (опитування; бесіда; доповідь), методи самоконтролю (самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо виконання термінів та перескладання

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані здобувачем, в т.ч. і самостійно згідно навчального плану. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування здобувачем вищої освіти навчального матеріалу із наступною перевіркою викладачем отриманих знань у письмовій чи усній формі.

- щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності у Полтавському державному аграрному університеті регламентується нормативно-правовими актами (<http://surl.li/coiwy>).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, фальсифікація, тощо), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

- щодо відвідування занять

Відвідування занять (офлайн або онлайн) є обов'язковим згідно розкладу дзвінків.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба або

	академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє здобувача від виконання завдання на самостійну підготовку або завдання поточного контролю.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, конференціях, семінарах, круглих столах. (перезарахування частини освітнього компоненту). Особливості неформального / інформального навчання регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету».
- щодо оскарження результатів оцінювання	Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами вищої освіти контрольних заходів у регульовано процедурами п. 5.5 «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті» (http://surl.li/kpley).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Кулик М. І., Рожков А. О., Рожко І. І. Організація наукових досліджень, структура та захист дисертаційної роботи з агрономії : *навчальний посібник*. Полтава: “Астрая”, 2024. 120 с.
2. Кирильчук Андрій, Наконечний Юрій. Методологія та організація досліджень в науках про Землю : навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 496 с.
3. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник: у 2 кн. – Кн. 1. Теоретичні аспекти дослідної справи / А. О. Рожков, В. К. Пузік, С. М. Каленська та ін.; за ред. А. О. Рожкова. Х.: Майдан, 2016. 316 с.
4. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник: у 2 кн. – Кн. 2. Теоретичні аспекти дослідної справи / А. О. Рожков, В. К. Пузік, С. М. Каленська та ін.; за ред. А. О. Рожкова. Х.: Майдан, 2016. 341 с.

Допоміжні

1. Грицаєнко З.М. Методи біологічних та агрохімічних досліджень рослин і ґрунтів / З.М. Грицаєнко, А.О. Грицаєнко, В.П. Карпенко. Київ: ЗАТ «Нічлава», 2003. 320 с.
2. Комп’ютерні методи в сільському господарстві та біології: Навчальний посібник / О. М. Царенко, Ю. А. Злобін, В. Г. Скляр, С. М. Панченко. Суми: Видавництво “Університетська книга”, 2000. 203 с.
3. Основи наукових досліджень в агрономії: підручник / В. О. Єщенко, П. Г. Копитко, В. П. Опришко, П. В. Костогриз. К.: Дія, 2005. 288 с.
4. Мойсейченко В. Ф., Єщенко В. О. Основи наукових досліджень в агрономії. К.: Вища школа. 1994. 334 с.
5. Кулик М. І. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація наукових досліджень і проєктів в агрономії» для ЗВО третього освітньо-наукового ступеня спеціальності 201 «Агрономія». Полтава, 2022. 40 с.

6. Кулик М. І. Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Організація наукових досліджень і проєктів в агрономії» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії факультету агротехнологій та екології спеціальності 201 «Агрономія». Полтава, 2021. 30 с.

8. Лісовал А.П. Методи агрохімічних досліджень. Київ: НАУ, 2001. 247 с.

9. Батенко Л. П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проєктами: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2005. 231 с.

10. Бушуєва Н. С. Управління проєктами та програмами організаційного розвитку: навч. посібн. / Н.С. Бушуєва, Ю.Ф. Ярошенко, Р.Ф. Ярошенко. К.: Саммит-Книга, 2010. 200 с.

11. Практикум з курсу «Управління проєктами» для студентів-магістрів усіх спеціальностей / укл.: Л. П. Батенко, О. А. Загородніх, Г. М. Хворова. К.: КДЕУ, 1996. 15 с.

12. Приймак В. М. Управління проєктами. Збірник кейсів: навч. посіб. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2021. 68 с.

13. Приймак В. Управління проєктами: Навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. я доп. К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2011. 420с. 6. Приймак В. Управління проєктами. Навчальний посібник. К.: 2017. 464 с.

14. Ноздріна Л.В. Управління проєктами: підручник / Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І./ За заг.ред.Л.В.Ноздріної. К.: Центр учбової літератури, 2010. 432с.

15. Фесенко Т. Г. Управління проєктами: теорія та практика виконання проєктних дій: навч. посібник / Т. Г. Фесенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2012. 181 с.

16. Ньютон Р. Управління проєктами від А до Я. М.: Альпіна Паблишер. 2014. 192 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Інтернет-джерело. Одеська національна наукова бібліотека. Режим доступу: <http://94.158.152.98/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:344337/Source:default>

2. Інтернет-джерело. Методика наукових досліджень в агрономії. Режим доступу: https://cul.com.ua/preview/metod_nauk_agronom.pdf

3. Агенство USAID. URL: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine>

4. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/>

5. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН: URL: <http://www.fao.org/countryprofiles/index/ru/?iso3=UKR>

6. Науково-практичне видання Agroexpert. URL: <http://www.agroexpert.ua/>

7. Головний сайт для агрономів Superagronom. URL: <https://superagronom.com>

8. Журнал Агроном. URL: <http://agronom.com.ua/>

9. Онлайн курс «Академічна доброчесність» за посиланням: URL: <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

Навчальні платформи (неформальна освіта): [Prometheus](#) та [EdEra](#), [Stanford Open Edx](#), [Khan Academy](#) та ін.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики протокол від 2.09.2024 № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	Разом
Тема 1. Вступ. Особливості наукових досліджень.	2	5	-		7
Тема 2. Методи наукових досліджень.	2	5	4		11
Тема 3. Агрономічні (спеціальні) методи досліджень.	2	5	4		11
Тема 4. Планування наукового експерименту.	2	5	4		11
Тема 5. Техніка закладання та проведення агрономічного дослідю.	2	5	4		11
Тема 6. Збирання та облік урожаю в польовому досліді.	2	5	4		11
Тема 7. Документація і звітність у науковій роботі.	2	5	4		11
Тема 8. Наукові проєкти в агрономії.	2	5	-		7
Екзамен				20	20
Разом	16	40	24	20	100

Шкала та критерії оцінювання

виконання практичного заняття

(назва форми контрольного заходу)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Практичне заняття виконано у повній мірі, здобувачем проявлено глибокі знання теми й розуміння матеріалу, уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що свідчить про формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
4	Практичне заняття виконано, здобувачем показано глибокі знання теми та достатній рівень вмінь щодо розуміння і аналізу матеріалу, але здобувач не проявив глибоке розуміння теми, уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на достатньому рівні.
3	Практичне заняття виконано, здобувачем показано неповні знання теми, недостатній рівень вмінь щодо аналізу матеріалу, проявлено часткове розуміння теми, слабкі уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на середньому рівні.
2	Практичне заняття виконано частково, здобувачем не показано знання теми, недостатній рівень вмінь щодо аналізу матеріалу, проявлено часткове розуміння теми, слабкі уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на низькому рівні.
1	Практичне заняття виконано частково, здобувачем не показано знання теми, відсутність вмінь щодо аналізу матеріалу, не розуміння теми, слабкі уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що не дає можливість у повному обсязі оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
0	Практичне заняття не виконано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів здобувачем вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання

опитування

(назва форми контрольного заходу)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Наявні відповіді на теоретичне та практичне питання, здобувачем проявлено глибокі знання теми й розуміння матеріалу, уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування що свідчить про формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
1	Наявні часткові відповіді на питання, здобувачем не показано знання теми, відсутність вмінь щодо аналізу матеріалу, не розуміння теми, слабкі уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що не дає можливість у повному обсязі оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
0	Відсутні відповіді на питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів здобувачем.

Шкала та критерії оцінювання

виконання завдань самостійної роботи

(назва форми контрольного заходу)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Завдання самотинної роботи виконано повністю, здобувачем проявлено глибокі знання теми й розуміння матеріалу, уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що свідчить про формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання на високому рівні.
3	Завдання самостійної роботи виконано частково, здобувачем показано знання теми, недостатній рівень вмінь щодо аналізу матеріалу, проявлено часткове розуміння теми, достатні уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання на середньому рівні.
2	Завдання самостійної роботи виконано не повністю, здобувачем показано неповні знання теми, недостатній рівень вмінь щодо аналізу матеріалу, проявлено часткове розуміння теми, слабкі я уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання на середньому рівні
1	Наявні часткові відповіді на завдання самостійної роботи, здобувачем не показано знання теми, відсутність вмінь щодо аналізу матеріалу, не розуміння теми, слабкі уміння щодо планування й проведення теоретичних та експериментальних досліджень та проєктів з використанням сучасних методів наукових досліджень в агрономії, критичного їх аналізування, що не дає можливість у повному обсязі оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.
0	Відсутнє виконання завдань самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів у здобувача вищої освіти.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Вид заняття	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	теоретичне питання розкрито частковою, що свідчить про низький рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	теоретичне питання розкрито середньою мірою, що свідчить про посередній рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	3	теоретичне питання розкрито з неточностями, що свідчить про середній рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	4	теоретичне питання розкрито на достатньому рівні, але є незначні неточності, що свідчить про високий рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	5	теоретичне питання розкрито повністю, наявне обґрунтування на основі прикладів, що свідчить про високий рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
для 1-ї ситуації	0	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	здійснена невірна спроба розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	здійснена спроба розрахунку практичної ситуації із значними неточностями що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	3	здійснена спроба розрахунку практичної ситуації із незначними неточностями що не дає можливість на слабкому рівні оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на задовільному рівні
	4	здійснена спроба розрахунку практичної ситуації із незначними неточностями що дає можливість на достатньому рівні оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	5	здійснена спроба розрахунку практичної ситуації із незначними неточностями що дає можливість оцінити формування компетентностей на середньому рівні та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	6	розрахунки практичної ситуації виконані з неточностями, сформовані часткові висновки, що дозволяє нижче середнього оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	7	розрахунки практичної ситуації виконані з незначними помилками, сформовані часткові висновки, що дозволяє посереднє оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
8	розрахунки практичної ситуації виконані з незначними неточностями, сформовані часткові висновки, що дозволяє вище середнього оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти	

	9	розрахунки практичної ситуації виконані правильно, сформовані неповні висновки, що дозволяють високо оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	10	розрахунки практичної ситуації виконані правильно, сформовані повні висновки, що дозволяють високо оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти